Üksik number 6 senti. Tänast lehte 6 külge.

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 45. Avatud kella 9-st kuni kella 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 460-29.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 3 kr., ½ aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr., 1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4.50 kr., ½ aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr., 1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 10 s., tekstis 12 s. ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm veeru laiuses.

Nr. 13 (581) Laupäeval, 18. veebruaril 1939. 7. aastakäik

Tallinna Majaomanikkude Seltsi büroos,

Harju tän. 45, II korral

on saadaval

odavahinnalised **üürikviitungiraamatud, palgaraamatud, majakodukorrad, kviitungiraamatud korstnate ja suitsulõõride puhastamise kohta** (varustatud kehtiva sundmääruse väljavõttega), **kinnisvara tulu- ja kuluarveraamatud jne.**

Büroo avatud kella 9—3-ni päeval.

Standardtüüpi elamud Paldiski mnt. ääre

Linnavalitsus koostab hoonete projektid

Läinud aasta lõpul kirjutasime oma lehes, et linna ehitusosakonnal on kavatsusel Paldiski mnt. äärset vaba maa-ala planeerida ehituskruntideks. Nüüd on planeerimistöödega jõutud lõpule ja lähemal ajal alustatakse ehituskruntide väljaandmisega. Linnavalitsus kavatseb tähendatud rajooni luua eeskujuliku elamisrajooni, kusjuures kruntide hoonestusprotsendiks

määratakse 10—15%,

millega tahetakse hoonete ümber näha võimalikult palju õhku ja valgust.

Väljaandmisele tuleb kokku 32 krunti 600—1200 ruutmeetri suuruses, kuna 4 krunti jätab linnavalitsus endale tagavaraks korteriühingute jaoks ja tänavate alla tarvisminevate maade alla vahetamiseks. Kruntide väljaandmise tingimused tulevad kinnitamisele eeloleval linnavolikogu koosolekul.

Kruntide väljaandmise kava kohaselt tuleb Paldiski mnt. ääre püstitada neljakordsed, Lille ja Endla tänavate ääre kolmekordsed kivimajad. Sellekohased valmis ehitusprojektid annab linna ehitusosakond iga uue krundi omanikule, kusjuures maja sisemises osas on majaomanikul õigus teha muutusi. Linna projektides on kõik korterid nähtud ette kahe toa ja köögiga. Majade tüüp on samasugune, kui Pelgulinnas, Peeteli kiriku ümbruses, kuigi hooned seal on madalamad.

Uue ehitusrajooni sisemusse on ette nähtud kahekordsed kivimajad. Need tuleb ehitada sama tüübi järele, nagu samas rajoonis asuvad korteriühing „Uus Tare" kahekordsed elamud.

Ühekordseks obrokimaksuks nimetatud kruntidelt on nähtud kavas ette 5—8,5 krooni ruutmeetrilt. See hind on märksa odavam, kui praegu nõutakse maa eest selles rajoonis. Obrokimaksust tuleb tasuda pool osa kohe, kuna ülejäänud summa võimaldatakse tasuda 5 aasta jooksul 5 protsendiga aastas.

Kaarli kogudus ehitab neljakordse kantseleihoone

Kaarli koguduse ringkonnast kuuleme, et koguduse uue hoone ehitamine on teoks saamas. Kogudusele kuuluv kolmnurkne plats kiriku läheduses müüakse a.-s. Kopli Kinniswarale. Selle eest saadava rahaga ostetakse A. Tõllasepa krunt, mis samuti asub kiriku kõrval. Krundil on mõned vähemad puuehitused, mis arvatavasti kuuluvad lammutamisele.

Koguduse uus hoone tuleb neljakordne, 15.000 m³ suur, ja läheb maksma 350.000 krooni. Majja tulevad õpetajate elukorterid, koguduse kantselei, leeritoad ja kõik kogudusele vajalikud ruumid.

Ehitustöödega alustatakse suvel ja juba sügiseks viiakse hoone katuse alla. Hoone ehituseks vajalik kapital on kogudusel olemas, mis saadi koguduse endise hoone müümisest Kaarli tn. 1, kuhu kuulmist mööda tuleb püstitamisele riigimõisa uus hoone.

Alustatakse pandimaja uue hoone ehitamist

Kuna pandimaja seniseid ruumid on tegevuse järjekindla kasvamise tõttu jäänud kitsaks, siis juba eelolevat kevadel alustatakse uue hoone püstitamisega.

Uus hoone tuleb Maneesi tänavale senise peahoone kõrvale, kusjuures mõlemad hooned ühendatakse vastava läbikäiguga.

Ehitushooaeg tahetakse viia üle talvekuudele

Välistööliste sissetoomise vältimiseks on vabariigi valitsus alustanud tööturu ümberkorraldamisega. Majandusministeeriumi ratsionaliseerimiskomitee poolt on koostatud ulatuslikud kavad, mille kohaselt tahetakse vähendada hooajaliste tööalade pinget.

Kavatsusel on ka eraettevõtlust tagasi hoida mitmesugustest töödest põllutööde hooajal. Suvist ehitushooaega soovitatakse üle viia teistele aastaaegadele. Selle teostamiseks ei taheta kasutada administratiivseid ettekirjutusi, vaid reguleerida ehitusmaterjalide hinnad säraselt, et ehitamine talvel tuleks odavam.

Majaomanike Panga peakoosolek

Tallinna Majaomanikkude Panga peakoosolek pectakse teisipäeval, 21. veebruaril s. a., kell 6 õhtul Kaubandus-Tööstuskoja ruumes, Pikk tän. nr. 20.

Päewakorras: 1. Koosoleku juhataja walimine. 2. 1938. a. aruande kinnitamine. 3. 1938. a. puhaskasu jaotamine. 4. 1939. a. eelarwe läbiwaatamine ja kinnitamine. 5. Wälisrewisjoni protokolli ettelugemine. 6. Walimised põhikirja järgi.

Koosolek on kokkutulnud liikmete arvu peale waatamata otsusewõimeline. (Põhikiri § 46).

Ilma loata ei tohi teha ümberehitusi

Wastawal järelewaatusel on selgunud, et Nunne tn. 14 asetseva kinniswara omanik on oma hoones teinud mõnesuguseid ümberehitusi, ilma et tal selleks olnuks linnawalitsuse luba. Kuna säärane talituswiis pole seadusepärane, siis majaomanik peab tehtud ümberehituse lammutama.

Linnavolikogu suur koosolek

Eelolewal kolmapäewal peetaw wolikogu koosolek tõotab kujuneda pikaks ja töörohkeks. Päewakorras on rida olulise tähtsusega küsimusi, nagu linna lisaeelarwe, uue gaasiwabriku ehitamise otsustamine, linnaplaani muutmine Klaasingi tn. rajoonis, obrokikruntide jagamine Paldiski mnt. ääres jne.

Tuleleegid katkisest korstnast hirmutawad ümbruskonna elanikke

Siiwerst tänawa majaomanikud pöördusid meie poole seletusega, et samal tänawal paiknewa kummitööstuse katkisest plekk-korstnast hoowawat tuleleeke, mis wõib saada saatuslikuks kogu ümbrusele. Tulehtlikkust suurendab weel asjaolu, et peagu kõik tänawa majad on papp-katusega. Majaomanikud paluwad juhtida linnawalitsuse tähelepanu sellele, et katkine korsten parandataks wõi tööstus tihedasti asustatud rajoonist wälja wiidaks.

Õhukaitse ühingul 2000 liiget

Möödunud kodanliku õhukaitse propagandanädala järele on eriti hoogsalt suurenenud Tallinna Wabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühingu liikmete arw. Ühingul on praegu juba ligi 2000 liiget. Rohkesti on ühingu liikmeks astuda soowijate seas ka majaomanikke. Kuna majaomanikele langeb kodanliku õhukaitse korraldamises juhi osa, siis on soowitaw, et majaomanikud koonduksid õhukaitse organisatsiooni ümber ja saaksid teadlikuks kodanliku õhukaitse küsimusteſt.

Lasnamäe rajoonis kaowad ehituskitsendused

Puhtaweetorustiku walmimisega Lasnamäel kaowad selles rajoonis, kus nüüd on olemas heakorraseadmed, teatud ehituskitsendused.

Nimelt 1935. a. ehitusmääruse järgi neis rajoones, kus heakorraseadmed puuduwad, pole lubatud püstitada suuremaid ehitusi kui 90 ruutmeetri suuruse aluspinnaga ühekordseid elamuid, mis ei sisalda üle ühe elukorteri. Elumajad, mis Lasnamäel praegu on olemas, on ehitatud kõik enne nimetatud seaduse kehtimapanekut. Uusi üürimaju Lasnamäele juure ehitada ei saanud.

Nüüd, mil Lasnamäel on walminud puhtawee ringtorustik ühes reowetekanalisatsiooniga, need kitsendused kaotawad selles Lasnamäe osas makswuse. Rajoones, mis heakorraseadmetega warustatud, on nüüd wõimalik krunte ehistada sel määral ja selles ulatuses, nagu see ehitusseaduses ja ehitusmäärustes ette nähtud.

16. weebruariks 443 töötut

Linna tööbörsi andmeil oli 1. weebruariks registreeritud 753 töötut, neist naisi 301 ja mehi 452. Ajawahemikul 1. kuni 16. weebruarini on tööbörsi kaudu saanud tööd 84 inimest ja mitmesugustel põhjustel nimekirjast kustutatud 226 töötsijat. Seega jäi 16. weebruariks töötute nimekirja weel 443 töötut, neist 232 meest ja 211 naist.

Wabariigi aastapäew koos presidendi 65-a. sünnipäewaga

Neil päewil peeti raekoja saalis ülemlinnapea eesistumisel Tallinna suuremate seltskondlike organisatsioonide esindajate nõupidamine, kus arutati wabariigi aastapäewa pühitsemisega seoses olewaid küsimusi.

Otsustati korraldada suurem kontsertaktus 24. jkp. kell 4 p. l. „Estonia" kontsertsaalis. Mitmed organisatsioonid korraldawad eraldi aktusi, kus märkimist leiab president K. Pätsi 65-a. sünnipäew.

Pangamaja asemel rahwamaja

Nõmme Majaomanike panga juhatus ja nõukogu otsustasid uue pangamaja ehitamisest loobuda ja selle asemel ehitada suurema

rahwamaja,

kus leiaks aset awar piduſaal ja teised wajalised kõrwalruumid.

Esialgse kalkulatsiooni kohaselt läheb uus hoone maksma 15.—20. milj. senti. Rahwamaja püstitamiseks moodustatakse osaühisus, kuhu kuuluwad peale Nõmme Majaom. panga ka kohalik kindlustusselts „Nõmme", linnawalitsus ja kaitseliidu malewkond. Wajaliku 80.000 kr. aluskapitali moodustamiseks annab pank 25.000 kr., kindlustusselts 5000 kr., kaitseliidu malewkond 30.000 kr. ja linnawalitsus 20.000 kr.

Kewadeks saame õppinud ehitustööliſi

Ehitusasjanduse Ühingu korralduſel on käimas ehitustehniliſed kursused, millest wõtab osa umbes 50 inimeſt. Käimasolew kursus lõpeb maikuus. Seega saame algawaks ehitushooajaks rea uusi wilunud ehitustööliſi ja kümnikke.

Nagu meile seletati, on kursuseſt osawõtjate hulgas ka inimesi maalt, kes tahawad kursustel ammutatud teadmisi rakendada ka wäljaspool linnapiire.

Kiwiõli töölised hädas alkoholiga

Kaewandustööliste ühingu juhatus ja Kiwiõli töölisnõukogu on esitanud maksudetalituſele märgukirja, milles palutakse sulgeda Kiwiõli restoran, wõi kui seda ei ole wõimalik lähemal ajal teha, siis sulgeda ta wähemalt laupäewiti ja pühapäewiti ja palgapäewiti, nagu see on maksudetalituſe otsusega kehtima pandud riigiwiinakaupluſe kohta. Restoran on praegu neil päewil awatud ja kasutab seetõttu monopolisti seisukorda.

Märgukirjast on saadetud ärakiri ka sotsiaalministrile, palwega seisukorra lahendamisele kaasa aidata.

Tapeeti & seinapappi

ostate kõige soodsamalt

Konst. Brandes'i

tapeedikauplusest

26 Tallinnas, Tartu mnt. Kõnetr. 304-54. Asut. 1910. a. **26**

Äri avatud kella 9—5

Müük suurel ja väikesel arvul

Avaldame mõttevahetuse korras

Kinnisvarade maksustamisel tuleks arvestada kinnisvara kasutamise hüve

Seisame jälle kinniswarade maksustamise ees, mida tawaliste olusuhete juures peame isegi toetama, sest õiglase maksmise juures wõime nõuda ka õiglast korda. Julgeme loota, et uued maksumäärused ja -alused on koostatud meie kinniswarade kasutamise hüwede kohaselt. Samas peame aga tunnistama, et mõnes osas senine maksumääramine meil mitmeti jätab soowida. Näiteks wõetakse kanalisatsioonimaksu kehtiwa määruse kohaselt wastawalt krundi suurusele, 15 senti ruutmeetrilt. Täisehitusprotsent on aga 1. linnajaos 85 ja 6. linnajaos 15. Sellest näeme, et 6. rajoonis peab krunt olema 5,7 korda suurem kui 1. rajoonis, ja nii tuleb ka kanalisatsioonimaks samapalju kallim, kuigi tühi maa ei koorma kanalisatsiooni millegagi. Selle tulemuseks, on et linna sees suured 4—5-kordsed majad maksawad kanalisatsioonimaksu 100—200 krooni, kuna 6. rajoonis tuleb wäikese maja pealt tasuda 700—800 krooni, mida selle rajooni elanikud, kui kehwem rahwakiht, peawad kibedusega taluma. Pealegi on südalinna majade tulukus palju suurem.

Oma alustelt taoline maksumäärus on koostatud ka sõiduteede ehitamise kohta. Siin on küll wahe tehtud, nii on 1. rajoonis ette nähtud Kr. 1.20 ja 6. rajoonis Kr. 1.— jookswalt meetrilt, kuid tegelik suhe peaks olema 85:15. Tahaks loota, et wastawad asutused uute maksumäärade koostamisel arwestawad ka kinniswarade kasutamise wõimalusi ja tulukust, mille najal saaksime reaalsema aluse maksunormide määramisel. Olgu ka tähendatud, et kinniswarade ümberhindamiseks wajatawad möödunud aasta nowembrikuu üürid ei anna kahjuks reaalset pilti aasta tulude kohta, sest eriti talwekuudel esineb palju üürimittemaksjaid ja kohtuga wäljatõstmisi, mis tunduwalt wähendawad majaomaniku tulu. Enamik ebakorralikke üürnikke elab aga just 5.—6. linnajaos, kus mitmed heakorranõuded puudulikud, millest sõltuwalt majaomanikud saawad ka wähem üüri.

Oleks soowitaw, et uute maksude määramisel leiaksid arwestamist ka kinniswara asukoht, tulukus, ümbruskonna heakorraseadmed jne., mille järgi koostatud maksunormid oleksid reaalsemad ja rahuldaksid kõiki maksumaksjaid.

Majaomanik H. M.

Vabast korterist saate lahti kõige kiiremini ja odavamini
„Pealinna Teataja“
korterikastide läbi
Kuulutamine maksab ainult 50 senti

Trammil sõitjate arv kasvab

Läinud aruandeaastal suurendati trammi liikuwat koosseisu kolme järelwaguni wõrra. Wagunite ehitamisel teostati wäike muudatus uste paigutuse suhtes, wagunid warustati pealeminemise hõlbustamiseks kahe wälisukseg a.

Järjest kaswawa liiklemise rahuldamiseks telliti kolm elektrimootorwagunit, mis walmiwad käesolewa aasta kewadel.

Paljude kodanike soowi täitmiseks suurendati wagunite sõidukiirust. Tehniliselt tõi suurendatud sõidukiirus kaasa tarwiduse suurte järelwankrite warustamiseks juhi kohalt töötamapandawa pidurseadmega, mille hankimiseks on käimas eeltööd.

Trammi weerewas koosseisus oli läinud aastal 18 elektrimootorwagunit, 2 bensiinimootorwagunit ja 12 järelwankrit; Kopli liinil 10 bensiinimootorwagunit ja 6 järelwagunit, seega kokku 48 wagunit.

Weerewalt koosseisult wõinuks trammiliiklemine olla enamwähem korralik, kuid regulaarset liiklemist takistawad wiaduktide puudumine trammi ristumiskohtades raudteega.

Maksulisi sõitjaid oli linna liinidel 9 646 389 ja Kopli liinil 2 904 764. Sõidupiletite müügist saadi tulusid linna liinidel 827 293 kr. ja Kopli liinil 244 078 krooni.

Üldine sõitjate arw kõikide trammiliinide kohta tõusis aruandeaastal

23,4% wõrra,

wõrreldes eelmise aastaga. Tulud tõusid samal ajal 12,8% wõrra. Sõitjate arwu tõus ja tulude suurenemine on peamiselt tingitud elanike majandusliku olundi paranemisest.

Laenufonde elukorterite ehitamiseks

Walminud on maatööliste korterite laenufondi seadus ja tööstustööliste ning eraametnike korterite laenufondi seadus ja ümber korraldatud riigi- ning omawalitsusteenijate elukorterite laenufondi seadus.

Uued fondide seadused wõimaldawad intressita laenude andmist elukorterite ehitamise soodustamiseks. Samuti on neis ka nähtud ette uusi tuluallikaid fondidele.

Majaomanike sünnipäevi

Horm, Johannes	18. weebr.,	1883.	a.
Nutkes, Kristiine	18. „	1885.	a.
Remmelgas, Mari	18. „	1880.	a.
Hein, Christian	18. „	1875.	a.
Plaetzer, Peeter	19. „	1899.	a.
Joot, Juhan	19. „	1875.	a.
Tall. Majaom. Seltsi juhatusliige.			
Past, Karl	19. weebr.	1876.	a.
Karsenstein, Selig	19. „	1899.	a.
Kapsi, Marie	19. „		
Riismann, Rudolf	20. „	1884.	a.
Raag, Konstantin	20. „	1899.	a.
Wäštrik, Kustas	20. „	1859.	a.
Kilu, Kalle	21. „	1897.	a.

J. Toowere 60-aastane

Täna, 18. skp. pühitseb oma 60. hällipäewa end. Tallinna wabatahtliku tuletõrjeühingu kauaaegne komando-peamees, praegune rakenduskonna juht ja Tallinna tuletõrjebrigaadi pealiku abi Jaan Toowere.

„Mustjõe mõis“ lõplikult Tallinna linna omanduseks

Omal ajal müüsid Tallinna notari Willem Turmanni pärijad, tütred, nendele kuuluwa, Paldiski maanteel asetsewa „Mustjõe mõisa“ Tallinna linnawalitsusele. Mõisa maa-ala koosnes osalt päris- ja osalt linna obrokikrundist. Ostumüügi lepingu sõlmimisel jäi osa ostuhinnast tasumata — iseseiswa Eesti ajaks, mil wene rubla asendas eesti mark (üks rubla wõrdus paolteise margale). Müüjad, Turmanni pärijad, ei olnud nõus rubla asemel poolteist marka wastu wõtma ja nõudsid rubla eest 40 marka, millega hinnati wõõrandatud mõisate inwentari eest makstawaid rublasid.

Kuna linnawalitsus seda ei maksnud, läks asi kohtusse. Rahukogu, kohtupalat ja riigikohus jätsid nõudmise rahuldamata. „Mustjõe mõis“ kinnistati Tallinna linna nimele.

1929. aastal tuli Eestisse wälismail elutsenud Willem Turmanni õetütar Stella Fabricius. Wiimane maksis kohtu deposiiti summa, mis oli makstud „Mustjõe mõisa“ eest, arwestades wene rubla poolteise sendiga, ja esitas Tallinna ringkonnakohtule nõudmise, et temale, kui pärandaja wereſugulasele, antaks „Mustjõe mõisa“ suhtes wäljaostuõigus.

Ringkonnakohus jättis nõudmise rahuldamata, leides et Stella Fabricius ei ole Willem Turmanni otsene järeletulija, waid külgsugulane, ja et Tallinna linn, obrokikrundi omanikuna, on eeskätt wäljaostuõiguse omanik. Selle otsuse kinnitas ka kohtukoda ning hiljuti ka riigikohus.

Walgustada tuleb mõlemaid trepikodasid

„Minu majas on kaks trepikoda. Walgustan pimedatel aegadel neist ainult üht, mida kasutawad wõõrad. Teine trepikoda, mis on peamiselt oma inimeste kasutada, seisab walgustamata. Elanikud nõuawad, et pean ka seda trepikoda alaliselt walgustama. Kas olen kohustatud seda tegema?“

Wastus. Määruse järgi tuleb walgustada mõlemaid maja trepikodasid. Seda nõuab ka politsei. Kuid nagu meile selgitatakse, ei ole politsei selle määruse eeskirja nõudmisel wäga kategooriline. Kui kortereid, mille elanikud teist trepikoda kasutawad, on wähe, siis ei nõuta trepikoja alalist walgustamist. Aitab selleest, kui kojas on kättesaadawas kohas kontakt ning walgustus seal wõidakse süüdata wajaduse korral. On majas kortereid aga rohkem, siis peab ka teises trepikojas olema pimedatel aegadel alaline walgustus. Kui teie majas elanikud teise trepikoja walgustamist nõuawad, siis oleks soowitaw nende nõudmisele wastu tulla ja walgustada ka teist trepikoda.

Ohver

P. Gaddis

2.

„Minu siiraim wabandus! Kas see on Corcoran, sama, kes ehitab midagi Elmtänawale?“

Billi naeratas. „Arwatawasti ainult linnupuuri või koerakongi. Usun, et saan sealt weidi tööd.“

Ta tõusis ja tuli Jane'i juure, kes seisis, käsi ukselingil. Ta pani oma käe Jane'i õlale ja waatas talle tõsiste silmadega otsa.

„Ega sa ometi ei unusta, et see oodataw multimiljonär wõib tulla üksköik mil tunnil, Jane?“ küsis ta.

Jane'i silmis oli pisarate udu, kuid ta naeratas wahwalt.

„Ei kunagi Bill, mõtlen alati sellele,“ lubas ta.

Äkki Bill lükkas ta endast eemale ja waatas talle otsa, nagu kartes teda.

„Ma, ma ei suuda,“ ütles ta Jane'ile peagu karmilt, kusjuures ta pilk oli kiindunud Jane'i näole ja käed olid surutud sügawale taskuisse, nagu selleks, et need ei saaks enam puudutada Jane'i, „see on dünamiit, Jane. Meie ei või weel abielluda niipea. Jookse nüüd koju nagu hea laps kunagi, ja mina lähen wälja ning otsin endale tubli annuse joobumust millestki muust!“

Jane hüüatas midagi kohkunult wastuseks ja sirutas käed Billi poole. Bill wõttis ta sõrmed ja tõstis need huulile.

„Ega ma ei mõtelnud ju sellega, et joon enda purju. Mõtlesin tegewust ja tööd. Lähen lõunale Corcoraniga — see on ju iseendast palju masendawam, eks ole! Aga selles asjas oli mul tõsi taga — kui rääkisin dünamiidiga mängimisest.“ Ta oli kahwatu, kuigi naeratas, ja ta silmades oli kirg. „Noh — hakka minema. Nägemiseni hommikul.“

Õrnalt lükkas ta Jane'i wälja ja sulges ukse. Jane nägi ta warju ukse klaasplaadil. Ta nägi Billi seiswat waiksena ja sirgena kaua, kaua aega, enne kui ta pöördus tagasi oma laua juure ja ta wari kadus.

Ta läks jalutades koju, mõtiskledes eelseiswat tähtsat probleemi — nii enda kui Billi probleemi. Armastades teineteist, nagu nemad seda tegid, igatseda teineteist puhtalt, hardalt, ausalt — ja pidada ometi teineteisest eemal olema, see polnud õige!

Muidugi, ta oleks rõõmsal meelel abiellunud Billiga juba homme, oleks loowutanud oma wäikesed hoiusummad arwete maksmiseks ja Billi haige ema rahwitsemiseks. Ta oli sellest kord rääkinud, aga Bill oli tõrjunud selle nii kindlalt tagasi, et ta ei julgenud korrata oma ettepanekut.

Nad pidid ootama, otsustas temagi endamisi, kuni Billi kujutluste „multimiljonär“ tuleb ja annab Billile suure töö, mis teeb ta kuulsaks. Sügawasti hinge tõmmates ta tõstis pea, neelas ahnelt sooja kewadõhku — ja soowis, et õnnejuhus tuleks pea.

*

Jane jõudis koju — wäikesesse, kuid meeldiwasse korterisse, kus ta elas Ewe Curtisega. Ewe oli ametis Dawisoni suure kaubamaja harukaupluses. Täna, Jane'i koju jõudes, näis Ewe olewat juba kodus. Ta kübar oli sohwal ja uus ning ilus kewadmantel toolil. Ja Ewe ise hüüdis wäikesest magamistoast, kui Jane astus sisse:

„Kas sina oled seal, Jane?“

Jane naeris. „Keda sa siis ootasid?“

Ewe tuli magamistoa uksele, sale, ilus ja noor, seljas parim kleit, blond juus kohewil ümber kauni pea.

„Jane, põlwili küsin ma sinult, kas oled kinni täna õhtul?“ ütles ta paluwalt.

„Ja püstijalu wastan sulle, sina noor narr, et ei ole,“ wastas Jane.

„Siis olgu taewas kiidetud! Päew — või õigemini öeldud, õhtu — on päästetud!“ hüüdis Ewe ja tõmbas Jane'i oma tuppa. „Hakka tööle. Pane selga parim, mis sul on. Tegin sulle juba wanni walmis!“

Jane puikles õrnalt wastu. „Ma ei taha paista uudishimulikuna, aga kas on palju nõutud, kui küsin, kuhu ma pean minema, ja millal, ja kellega?“

„Jimmyl on wäga tähtis külaline Kesklääneſt,“ seletas Ewe. „Mees, kes tuli poolewiiese rongiga ja soowib, et Jimmy aitaks teda lõbustada täna õhtul. Jimmy palus mind wõtta kaasa keegi tüdruk, kes on ilus, kes tantsib hästi ja oskab westelda targalt ning arukalt. Sina oled muidugi ainus isik, kes wastab kõigile neile nõuetele, ja ma kartsin surmahirmus, et sina ja Bill täna ehk—“

„Ah mina pean siis tormama lõbustama suure džunglite meest,“ ütles Jane. „Noh, hea küll. Muidugi ma tulen. Täna õhtul oli nii-kui-nii minu lõunategemise kord. Wõta wälja must siidkleit ja punased pärlid!“

„Jane, sa tore tüdruk!“ hüüdis Ewe peagu nuttes. „Kartsin, et sa uhkelt tõrjud tagasi ja oled pahane, kuna tegin selle plaani sinult luba küsimata . . .“

*

Jimmy Crane ja ta külaline saabusid üks hetk warem, kui tüdrukud olid walmis. Aga Jimmy tundis end nagu kodus ja lõbustas külalist. Kui Jane astus wälja oma toast mustas pitsiga kaunistatud siidkleidis, mis laskis teda paista weelgi saledamana kui ta oli, mõlemad mehed istusid sohwal.

Jane'i esimene pilk Stewen Phillipsile pani teda wähe imestama. Ta oli oodanud keskealist, tüsedawõitu, nüridat meest, kelle wastu peaks end sundima lahkusele. Seeasemel ta nägi pikka meest, kes oli wäga sale, kelle nägu oli päewitanud mahagoniwärwiliseks, ja kelle silmanurkades asuwad peened kurrud jutustasid pikkadest päewadest päikesepaistel ja waatamisest kaugustesse. Mees oli umbes neljakümne aasta ligi, otsustas Jane.

Wõõra hääl oli meeldiw, sügaw, sõbralik; ta kätumine laitmatu. Ta ütles, et soowib weeta lõbusa õhtu. Jimmy laskis Stewenil walida lõbustuskohti, ja wiisist, kuidas Jimmy kohtles wõõrast, Jane otsustas, et Stewenil tuleb panna mängu suuremaid summasid.

Stewen tantsis hämmastamapanewalt hästi ja näis olewat wäga rahul, kui Jane ütles talle seda.

„Kartsin, et olen weidi roostetanud. On kaua tagasi, kui tantsisin wiimati,“ jutustas ta naeratades. „Laiadel karjamaadel ei tantsita.“

„Kas olete olnud kogu oma eluaja seal Läänes?“ julges Jane küsida.

„Olen olnud seal kaua. Aga — hakkan arwama, et mulle nüüd siin enam meeldib.“ Ta hääles oli paljutähendaw noot, mida Jane pidas wäikeseks flirdikatseks. „Wõimalik, et ostan wõi ehitan maja siia teie ilusasse linna.“

„Tehke nõnda!“ ütles Jane. „Ja andke meile see ehitustöö.“

„Meile?“ kordas Stewen kulme kergitades.

„Minu kaaslasele Bill Grahamile — ja minule. Tema on arhitekt ja mina olen sisustuskunstnik.“

„Ahaa, teie olete siis ettewõtja?“ küsis Stewen.

„Muidugi. Waheldusèks wõtsin wastu kutse sellele õhtule. On suurepärane harwa sattuda wälja sel kombel õhtut weetma,“ naeris ta.

Steweni käsiwars embas teda tugewamini.

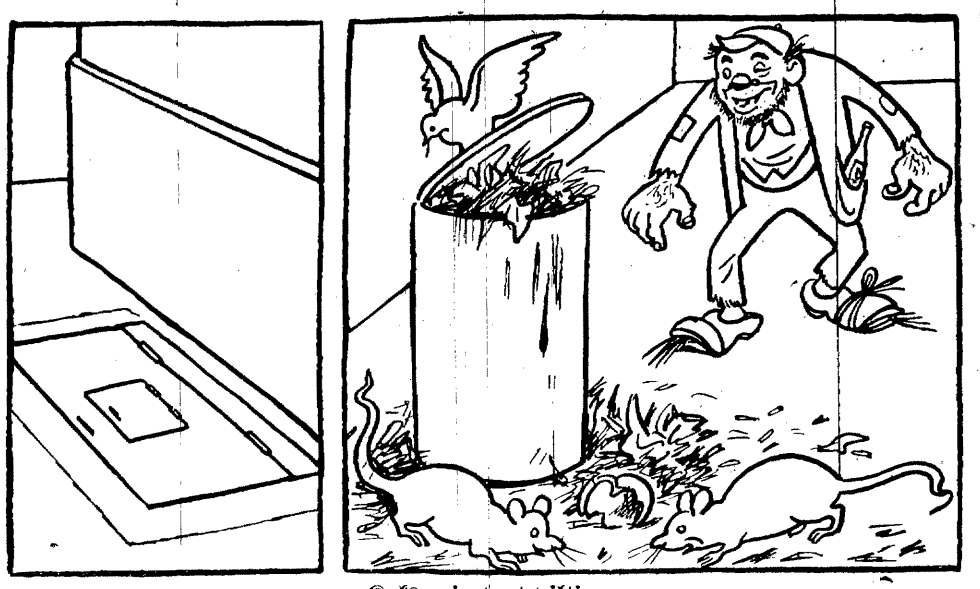
„Kui kawatsen jääda siia mõneks ajaks, kas arwate siis, et mul õnnestub meelitada teid weel teinegi kord wälja, tantsima?“

„See oleks ju tore,“ ütles Jane.

„Hea. See on siis otsustatud. Ja wõibolla ehitame selle majagi.“

*

(Järgneb.)

Kaks erinewat pilti.

Wasakul: Hoowinurk maasse ehitatud betoonist prügikastiga.
Paremal: Sama hoowinurk siis, kui linnawalitsus sunduslikuks teeb hermeetiliselt suletawad prügikonud, mis aitawad tõsta linna sanitaarolusid!

Kinnisvarade sundvõõrandamise seadus võeti riigikogus vastu

Majaomanike esindajate sõnavõtte riigikogus

Riigikogu kolmapäewasel koosolekul oli arutusel kinniswarade sundwõõrandamise seadus, mille aruandjaks oli O. Rütli.

O. Rütli pidas enne seaduse juure asumist pika õigusteadusliku loengu sundwõõrandamise seaduse arengust Hugo Grotiusest ja Montesquieust tänapäewani, analüüsides üksikasjaliselt seaduses leiduwaid põhimõtteid.

Rnl. J. Holberg pidas wajaliseks, et sundwõõrandamise puhul wõiks pöörduda kohtu poole, nagu seda näeb ette põhiseaduse § 26. Samuti ei pidanud ta õigeks, et wabariigi walitsusele on antud õigus muuta isegi seaduse eeskirju, millega keelatakse wõi kitsendatakse kinnisasja wõõrandamist wõi tükeldamist, samuti kolmandate isikute kasuks kinnisraamatusse kantud õigused.

Seejärele wõttis sõna Majaom. koja esimees rnl. dr. J. Masing:

„Lugupeetawad riigikogu liikmed! Riigiwolikogu poolt wastuwõetud Kinniswarade sundwõõrandamise seadus erineb mitmes asjaolus seni kehtiwast weneaegsest sundwõõrandamise korrast. Sundwõõrandamine on tehtud uue seadusega märksa hõlpsamaks ja ulatuslikumaks. Seaduseelnõu esitati ka Majaomanike kojale seisukoha wõtmiseks ja arwamuse awaldamiseks. Majaomanike koda tegi omalt poolt terwe rea parandusettepanekuid, milledega osalt ühines riigiwolikogu, kuid osalt jäeti mõned ettepanekud tähele panemata.

Seaduses on säilinud mõned puudused, kuigi mitte eriti olulise tähtsusega, millele tahan juhtida lugupeetud riigikogu liikmete tähelepanu.

Eelnõu § 2. selles osas, mis wõimaldab sundwõõrandamist teostada administratiiwasutuse otsusega, olgugi seadusega antud õiguse alusel, ei saa pooldada, kuna sarnasel korral liht-seadusandliku aktiga wõi dekreediga wõib iga omawalitsusasutusele anda luba igal ajal omaenda äranägemisel alustada ja teostada sundwõõrandamist igasuguses ulatuses. Põhiseaduse § 26. näeb ette, et omaniku nõusolekuta wara wõõrandamine wõib toimuda ainult seadusega üldistes huwides. Seega toimub üldise huwi äramääramine ja sundwõõrandamise alustamise otsustamine seaduseandja, mitte aga üksköik millise administratiiwasutuse poolt ega saa wiimasele omistada seadusandlikku wõimu ja üldise huwi otsustamise kompetentsi.

§ 8. on ülearune ja põhjendamata nõue, et omanik peab esitama kahjutasu kohta täitelehe. On arusaamatu, kas see täiteleht peab sisaldama seadusjõuset kohtuotsust wõi on samajõune ka kindlustamise määrust sisaldaw täiteleht. Tähele pannes meie kohtute koormatust ja protsessi kestwust, on wõimatu esitada täitelehte seadusjõuse otsuse kohta 1 aasta jooksul, ka ei saa omanik kindel olla, et tema nõudmine igal juhtumil kohtu poolt kindlustatakse ja temale täiteleht wälja antakse. Kõige selle tagajärjel peab omanik paratamatult kannatama kahju. Toodud põhjusil on küllaldane, kui omanik tähtaja jooksul deklareerib awalduse kahjutasu nõudmise aluse ja suuruse ja seega tagatis jääb wälja andmata.

Ka peaks kahjutasu nõudmise esitamiseks ühe aasta asemel olema 2-aastane tähtaeg.

Eelnõu § 13. on selguseta, mil wiisil ja mis alustel määratakse omaniku poolt kõrgema sundwõõrandamise tasu saamise otstarbel teostatud uuenduste, remontide jne. moment, sest wastasel korral wõib igasugune uuendus ja remont tasu määramisel arwestamata jääda, olgugi et see oli kas hädawajalik wõi kasulik ja teostatud ajal, kui sundwõõrandamine weel otsustatud ei ole. Selles §-is peaksid olema üksikasjalisemalt loetletud need paranduse ja uuenduse, mida kinniswara hindamisel arwesse ei wõeta, samuti see moment, millest alates üht wõi teist parandust wõi uuendust loetakse kõrgema sundwõõranditasu saamise sihiliseks.

Igal juhtumil peaksid tasu alla arwatama hädawajalikud ja kasulikud remondid, parandused jne.

waatamata nende teostamise ajale, sest need on määratud waranduse alalhoiuks ja seega paratamatud. Wastasel korral wõib omanik sundwõõrandamise toimetuse lõpetamisel põhjendamatult kahju saada.

Eelnõu § 14. ettenähtud hindamisaegne wäärtus ei ole küllaldane alus sundwõõrandi eest õiglase tasu määramiseks, sest eelnõus ei ole lähemalt tähendatud, milline wäärtus hindamisel aluseks tuleb wõtta, on olemas realiseerimise wäärtus, kasutawuse wäärtus, maksustamiswäärtus, kulukusewäärtus jne., mispärast § 14. nimetatud wäärtus on selguseta ja ebamäärane.

Igal juhul tuleks sundwõõranditasu kindlaksmääramisel arwestada sundwõõrandi tulukust, mis on loomulik sarnaste sundwõõrandamiste suhtes, kus on wõimalik tulukus kindlaks teha.

Eelnõu § 23. ja jrg. näewad ette kokkuleppe-menetluse alustamist ja teostamist. Tähele pannes, et sundwõõranditasust on oluliselt huwitatud kolmandad isikud, pandiõiguse, kasutamisõiguse jne. kasutajad, peaks nende huwide kaitseks neile otsekohe teatama kokkuleppe-menetluse algatamisest ja neile wõimaldama sellest osa wõtta, kuna wastasel korral omaniku pahast tahtest 3-dad isikud põhjuseta kahju wõiwad kannatada. Selleks peaks nimetatud kolmandail isikuil olema õigus kokkuleppe-menetlusel omaniku poolt lepitud hinna wastu waidlemiseks.

Oleks otstarbekohasem, kui sundwõõrandamiskomisjoni esimeheks oleks ringkonnakohtunik. Nüüd wõib tekkida selline olukord, et omawalitsusasutus on sundwõõrandamise algataja ja sundwõõrandisaaja, kuna sama omawalitsuse maawanem on sundwõõrandamiskomisjoni esimeheks. Raske on inimesel olla sarnases olukorras täiesti objektiiwne ja erapooletu, — onneti aga nõuab sundwõõrandamise protseduur absoluutset erapooletust ja õiglust.

Kuna nüüd ka riigikogu üldkomisjon on ühinenud riigiwolikogu poolt wastuwõetud sundwõõrandamise seaduse eelnõuga, siis on nüüd wähe wäljawaateid, et minu poolt kawatsetud parandusettepanekud wõiksid wastuwõtmist leida

ja isiklikult mina loobun parandusettepanekute tegemisest, piirdudes ainult nende märkustega seaduseelnõu kohta."

Aruandja J. Rütli: „Mis puutub sellesse, et kui wabariigi walitsusele antakse õigus sundwõõrandamist teostada, siis see ei ole õige. Komisjonis on seda küsimust küllalt kaalutud ja on jõutud otsusele, et wabariigi walitsusele säärase loa andmine on wäga wajalik. Meie peame oma wabariigi walitsust usaldama ja ma arwan, et seda punkti ei wõiks üldseadusest wälja jätta. Teatawatel juhtudel on sundwõõrandamist tarwis kiiresti otsustada ja selleks peab olema wõimalus."

Aruandja J. Rütli teeb ettepaneku wõtta seadus esimesel lugemisel wastu, mis ka teostub.

Teisel päewal

Wahepeal wõtawad sõna wabariigi walitsuse esindaja, aruandja O. Rütli, J. Soots, J. Jaakson, K. Terras ja teised.

Aruandja O. Rütli: „Mina arwan, et meie rahwa mentaliteedi juures, niipalju kui mul praksist on olnud, ei ole ma kuulnud, et nurisetaks selle üle, et wõõrandatakse, waid nurinat on olnud just selle üle, et õiget hinda ei ole antud. Need waidlused, mis on olnud, ei ole olnud hinna kohta, aga meie peaksime toonitama, et hindamine peaks sündima õiglaselt, et wõõrandiandja warandus, mis tal üle jääb, ja pluss hind ei tohiks wähem olla sellest, mis tal enne wõõrandamist oli.

Teen ettepaneku kolmas lugemine ära jätta ja asuda hääletamisele."

Hääletusel selgub, et „Kinniswarade sundwõõrandamise seadus" on wastu wõetud.

Rahwa juurewoolu pealinna tuleks takistada,

kirjutab „Uus Eesti"

Tallinna elanike arw näitab järjekindlat kaswu. Kui 1921. aastal, kus demobilisatsioon oli juba toimunud, oli Tallinnas 114.340 elanikku ilma sõjawäeta, siis 1. jaanuaril 1939. a. tõusis pealinna elanike arw juba 143.384 peale. Seega on 18 aasta jooksul Tallinna elanikkond suurenenud 29 tuhande inimese wõrra. Kui see oleks olnud loomulik juurekasw, pealinna kodanikkonna sigiwuse arwel, siis poleks selle wastu midagi rääkida. Kuid meie kõik teame, et Tallinnas on suremus sündimusest suurem. Seega on pealinna rahwaarwu suurenemine toimunud teiste riigiosade, peamiselt aga just maa arwel. Maalt on rahwas tulnud ära linna ja eelkõige just pealinna.

Rääkides Tallinna rahwaarwust, ei saa nimetamata jätta ta kaksikõde Nõmmet, teist linna, mille piirid ja majadki juba ulatuwad Tallinnaga kokku ja moodustawad sellega õieti ühise linna. Nõmme elanike arw oli 1. jaan. 1939. a. 21.282 inimest. Seega küünib Suur-Tallinna (Tallinn ja Nõmme koos) elanike koguarw juba 165 tuhande inimeseni.

Pole mingit kahtlust selles, et kui Tallinna ja Nõmme kaswamine sellises tempos jatkub, siis aeg kaugel ei ole, kus mõlema kaksiklinna elanikkond ulatub 200 tuhandeni. See oleks aga ilmselt liiga palju. Meie wäikese rahwaarwuga riigi pealinn ei tohiks nii suureks paisuda, sest ühelegi maale ei ole see õnneks tulnud, kui pealinn läheb üldarwuga wõrreldes liiga suureks. Kujukaks näiteks sel alal oli pärastsõjaaegne Austria oma pealinna Wiiniga. Wiin oli nii ebanormaalselt suur, et teda hüüti wesipeaks. Ja see wesipea sai lõppude-lõpuks Austriale saatuslikuks, sest kõik hädad ja sekeldused tekkisid Wiinis, mida wõrdlemisi wäikeseks kärbitud riik ei suutnud ülal pidada.

Tuleks kuidagi katsuda pidurdada liigset rahwa Tallinna woolamist. Selleks peaks leiduma wõimalusi. Üks niisugustest wõimalustest oleks, kui ei lubataks enam uusi tööstusi asutada Tallinna, sest iga uue tööstuse käimapanek kisub jälle mujalt rahwast Tallinna kokku.

Iseenesest ei ole see sugugi hea ega õige, kui wäga palju tööstusettewõtteid on pealinna koondatud. Soomes, näiteks, on see hoopis teisiti. Seal on tööstused paisatud üle maa laiali, olgugi et seal see on osalt tingitud ka jõuallikate (koskede) asukohast.

Iga uus tööstus toob juure uut elu, tööd ja teenistust. Õige ja hea on, kui see kõik saab enam-wähem wõrdselt osaks kogu maale. Meil on peale Tallinna ka palju teisi linnu ja muid wähemaid raudteeäärseid keskusi, kus mõnedki suuremad tööstused wõiksid asuda. See tooks ka neile praegu närbuwatele keskustele uut elu juure.

Seda küsimust peaks kaalutama ja kui sellest ei teki rajatawale ettewõttele raskusi, siis tuleks edaspidi uued tööstusettewõtted wõimalikult Tallinnast eemale juhtida.

Wäga mitmelaadsetel kaalutlustel wõiks sellest meie üldsusele ainult kasu loota, kui meie tööstuspoliitika hakkaks tulewikus liikuma ülalsoowitatud suunas.

Omawalitsuste walimisseaduse eelnõu arutuselt riigiwolikogus

Eile riigiwolikogu koosolek algas rkl. Jürissoni poolt esitatud riigiwolikogu, linnaomawalitsuse ja wallaomawalitsuse walimisseaduse eelnõu arutamisega.

Nagu rkl. Piip märkis, on see esmakordne juhtum, kus riigiwolikogu liige algatab uue seaduse kehtimapanekut. Aruandja tegi teatawaks, et ka üldkomisjon peab tarwilikuks omawalitsuste walimisseaduse muutmist, kuna kaotatud on 133 walda 365 wallast, seega walimisringkonnad on muutunud, waldade koosseisud samuti.

Algawad sõnawõtud. Kõnetoolile asub peaminister K. Eenpalu ja teeb teatawaks, et walitsus loobab kõnesolewa seaduseelnõuga tulla riigiwolikogu ette enne aprillikuud. Rkl. Piip rõhutab, et kõnesolew walimisseadus on kiireloomuline, sest wallaomawalitsused wajawad ümberwalimisi,

linnaomawalitsused töötawad koosseisudega, milledest osa liikmeid on administratiiwkorras wälja langenud jne.,

ning soowitab, et linnaomawalitsuste walimised peaksid toimuma proportsionaalsel walimiswiisil. Sest, näiteks, Pariisi agulid, linnaäärsed rajoonid on kogu aeg walinud woliniike, misjuguse meelsusega esindajaid meil waheft ei oleks soowitaw näha. Selleft wõime hoiduda aga proportsionaalse walimiswiisi kaudu.

Rw. J. Tõnisson alustab tasase häälega, kuid kohati satub hoogu, koosolekusaal on tulwil elewust. Ta rõhutab omawalitsuste tähtsust riigielus ja analüüsib, kas meil ei awaldu tendents wõimu tsentraliseerida, et kas meie omawalitsused ei ole juba walitsuse poolt juhitawad, kas walitsusel üldse on olnud head tahet omawalitsuste walimisseadusega wälja tulla.

Tõnissonile wastab siseminister Weermaa, kes näitab, et omawalitsuste ja riigiwõimu koostöö on teatawas ulatuses wajaline ja soowitawgi. Et aga walitsus omawalitsusi käsu korras juhiks, ei ole õige.

Kõneall-olew walimisseaduste eelnõu on usaldatud temale koostada. Ta on pöördunud andmete ja ettepanekute saamiseks omawalitsuste ja Linnadeliidu poole. Juba möödunud suwel on selle töö ga alustatud. Siseministeeriumi ametnikkond on aga tööga ülekoormatud. On arwata, et enne riigiwolikogu kewadise hooaja lõppu esitatakse seaduseelnõu riigiwolikogule ja seda ei panda mitte maksma dekreedikorras.

Majaomanikud!

Tellige ja lugege

„Pealinna Teataja"

Presidենt Azana pildistatud tema jõudmisel Pariisi. Wasakul Hispaania saadik Pariisis — Pascua, paremal minister Girol.

Prantsuse-Hispaania piirilt

La Perthus — siia Prantsuse piirile wäikesesse linna tõusis esimesena lehwima natsionalistide punane-kuld-punane lipp.

Paistab hele weebruaripäike, meeldiwalt lõhnawad puude pungad — läheneva kewade kuulutajad. Tugewat, sooja wihma, ja kõik haljendaks! Piiripuu on alla lastud. Täna esmakordselt wiimase kümne päewa jooksul.

Prantsuse poolel, kuna wiimaks ometi pole midagi teha, päikesesoojas logelewad sandarmid. Kuid piiripuu ees uudishimutsewad wabariiklikud kütid, kes alles kaks tundi tagasi üle tulid ja nüüd on interneeritud ning wahiwad oma järglasi. Nad wõiwad kuni päewa loojakuni wahtida oma seniseid wastaseid, kes kolawad nende mahajäetud kodumaal... majast majja.

Üle piiri Prantsuse wõimud lasewad kergesti, las' natsionalistid ise otsustawad, kuidas kohelda ajakirjanikke. Hispaania poolel pole üldse kontrolli; kes julgeb sinnapoole minna, tähendab, on oma. Ainuke, mida sel hetkel nõutakse, on sakramentaalne parool:

„Salute à Franco!"

Ja mõned pruunistunud käed tõusewad wastuterwituseks:

„Wiva Espanja!"

Kõik on korras. Keegi ei küsi midagi. Natsionalistid, nähtawasti, on wäga wäsinud, ja korralduši pole weel jõutud teha.

Ajakirjanike grupi ciecerone, wäike kohalik George, asub elawalt wadistama Franco sõduritega. Ta on wäga uudishimulik ja unustab, et ta on kaasa wõetud tõlgiks, mille eest sai awansiigi 100 franki. Ta tuleb ära kutsuda ja ta asub tõlkima.

„Mis wäevõssa te kuulute?" küsib ühe Inglise suurema ajalehe kirjasaatja.

„Navarra 5. brigaadi esimesse polku", on wiimistletud wastus.

„Kes on teie komandör?"

„Kindral Horhoda."

„Kas wõib temaga kõnelda?"

Sõdur kehitab õlgu.

„Seda ma ei tea. Proowige. Kindral on staabis, näete seal, endises prefektuuris."

Ajakirjanikud lähewad sinna. Staabis wõtab neid wastu läikiwais saapais adjutant. Ta hiilgab uhkusest ja teadmisest, et ta on üks neist mõnestsajast, kes esimesena puutusid kokku Prantsusmaaga.

„Kindral Horhoda? Olge lahked, palun. Kindralil on heameel wastu wõtta rahwuswahelise presse esindajaid."

Adjutant kaob hetkeks ja tuleb tagasi, tehes kutsuwa liigutuse.

Jälle tõusewad käed. Kindral Horhoda — warakult wananenud, põlenud.

Ta wastab wastu tahtmist, wabandustega — ta olewat wäga wäsinud.

„Mil wiisil te nii kiiresti piirile jõudsite, kindral?"

Naeratus.

„Autod ju käiwad kiiresti, kas pole nii?"

Küsijate nägudel peegeldub arusaamatus. Kindral Horhoda jutustab, kuidas ta rügement paigutati weoautodele, tänu millel tal wõimaldus ringi teid mööda wabariiklikest järelwägedest ette jõuda.

Kui nawarralased tõstsid natsionalistide lipu La Perthusis, nende seljataga wõitles wahwasti weel kaks wabariiklaste rügementi ega tahtnud panna maha relwi, kuigi nad olid kahelt poolt ümber piiratud. Jutt areneb sõjakäigu raskustest. Horhoda jutustab hiljutisi mälestusi, sellest üllatusest, mida üle elasid nawarralased, kes walmistusid Barcelona werisele ründamisele, kuid kes linna marssisid peagu pauku laskmata.

„Millega seletate säärast Barcelona ootamatut kapitulatsiooni, kindral?"

„Tawaliste põhjustega. Punaste peamehed põgenesid, jättes linna kaitse wastutustundetute pealikute hooleks. Nende pealikute auks peab ütlema, et nad walisid õigeima tee, ja nimelt — tagasinemise ning linna ewakueerimise. Ilma ministriteta, komandöridteta ja peastaabi juhtideta ei suuda üksi armee wastu panna..."

„Kas arwate, kindral, et Kataloonia okupeerimisega kodusõda lõpeb?"

„Ei, seda ma ei arwa."

„Teie wastasel, kindral Miajal, kõneldakse, on umbes miljon sõdurit püssides all?"

„Oletan seda, ja seepärast kordan, meie kardame tõsist wastupanu."

Aknast kostawad sisse sõjawäeorkestri brawuursed helid. Linna saabub uusi wäeosi. Kindral Horhoda läheb akna ette, sirutab käe wälja ja seisab kui tikk, nii mööbub minuteid, kuni on möödas wiimased jalawäelased.

Lühike ametlik jumalagajätt. Kindrali kabineti uks sulgub. Eestwas töötawad telefonid...

KAWE
DESSERT VAHVLID

Arhitektid ehitavad õhulosse

Igal alal leidub inimesi, kes tänapäewas elades püüawad prohweti pilguga näha ja kujutleda, milliste saawutusteni nende alal jõutakse tulewikus. Selles suhtes pole erand ka ehitusala. Need ennustused ja uudused, mida arhitektid näewad ette oma „hüppes tulewikku", on kohati päris kaugeleulatuwad ja äärmustesse kiunduwad. Kuid me ei wõi olla kindlad, et tulewikus tõesti nii ei planeerita ja ehitata! Käsitleme allpool iseloomustawamaid neist uuendusist, mida wälismaa arhitektid-prohwetid usuwad ellu wiidawat tulewikuehituste juures.

Ohtu ja walgust! Seda parooli wõime arhitektuuri küsimuste käsitlemisel sageli kuulda tänapäewalgi. Itaalia nooremad arhitektid arwawad, et see probleem leiab tulewikus lahenduse sel teel, et ehituste juures

seinte pinnast suurema osa wõtawad oma alla aknad.

Projektid, mis nende poolt walmistatud, näewadki ette aknaid ja klaasseinu kolmweerand ja rohkemgi seina üldpinnast. Seesugune maja näeb wälja nagu klaaskast.

Weel rohkemgi ennustatakse. Mõned arhitektid wäidawad, et tulewikus hakatakse ehituskiwe walmistama ka tlaasist. Katsetuste waral olewat kindlaks tehtud, et teatawate ainete lisamisega klaasist on wõimalik walmistada küllalt wastupidawaid ehituskiwe, kusjuures klaas ainult wähe kaotab oma walguse-läbilaskwuse wõimest. Klaasehitustiwidest olewat wõimalik püstitada 2—3-kordseid maju. Walgust oleks säärasels ehitusis küllalt. Kuidas on lugu aga soojusepidawusega, mis on raskeks probleemiks tänapäewa massiiwehitustegi juures, see on muidugi iseküsimus. Ka on raske kujutleda, et inimestele meeldiks elamine seesuguses läbipaistwas ruumis, kus nende

elamine-olemine on nagu suures waateaknas:

kõigile niiöelda peo peal.

Weel fantastilisemad kawatsused on prantsuse arhitektil Le' Corbusier'l, teda tema kummaliste tulewiku-ehituste plaanide pärast nimetatakse unistawaks arhitektiks. Le' Corbusier leiab, et tänapäewa linnade piirid, linnade üha kaswades, jääwad peagi kitsaks. Ka kaswamisel õhku on oma piirid. Arhitekti arwates on tulewikus peagi waja hakata otsima teid, kuidas wõimaldada wähimagi maa-ala kasutamiselewõtmist ehituste alla.

Ja ta tuleb wälja oma lahendusega — **ehitused tuleb püstitada sammastele.** Seega liiklemisteedeks jääksid ehitustealuseid teed, ning hoonestamisele wõiks wõtta kõik need rohked maa-alad, mis on tänawate all. Erandi teeb arhitekt awalikele platsidele ja wäljakuile, mis igas suuremas linnas on paratamatult wajalikud. Le' Corbusier leiab, et ehituste sammastele wiimisel on weel teine hea omadus. See hoiab ehitusi niiskuse eest, mis maast imbuks ehituse alusmüüri.

Elamu sisemuses Le' Corbusier ei näe ette omaette kortereid, waid terwe maja on nagu üks pere, ning eriotstarbelised ruumid on lahutatud uksteisest waid tergete waheseintega, nissiide j. m. Arhitekt eeldab, et tulewikuinimesed tänapaewa individualismist kalduwad jalle enam kollektiwismi poole ning kujunewad rohkem „ühiskondlikeks loomadeks".

Ühe üllatuse näeb arhitekt ette aga katustel. Siia kawatseb tema luua nn.

„katuse-paradiisi".

Katustele istutab Le' Corbusier ehtsad aiad, kus majaelanikud suwel wõiksid weeta õhtutunde wärskes õhus ja rohelises ümbruses. Plaanidele oma „katuseparadiiside" kohta joonistab ta puid-pooja, tugitoole, kogumi erilehtlaid j. m. Lühidalt — tõeline paradiis. Küsima peab aga, kuidas siin jääb hoone kokkupuutumisega niiskusega. Arhitekt tõstis hooned maapinnalt sammastele. Pole aga mõeldaw, et arhitekt puud ja põosad katusele saaks mullata, ja muld sisaldab niiskust ning puud wajawad ja ammutawad seda ka õhust. Mõnda puutub tulewikumaja niiskusega kokku maa asemel õhust. Meie muidugi peame pead murdma selle üle, kas meile selliseist „katuse-paradiisist" kasu on, kuna meie oludes seda saab kasurada ainult mõned tuud aastas.

Inglise arhitekt Clarc tahab kaotada tulewikuehitusteist mööbli praegusel kujul. Tema propageerib

seinte ja põranda külge ehitatud mööblit.

Mööbel seega on korteri juure kuuluw wara, ning majaelanikul pole selle pidamisega mingit waewa. Ainukesed liikuwad esemed, mida arhitekt oma tulewikuelamus sallib, on toolid. Kõik muu on liidetud kas seinte wõi põranda külge.

Kuidas need kummalised ja weidrakd ennustused kord täituwad, seda peab näitama tulewik. Tänapäewal sarnane mängimine wõib pakkuda lõbu ja naudingut küll arhitektidele, wõimaldades neil anda waba woli oma piiramata fantaasiale. Wäga wähe meeldiksid need plaanid aga neile, kes selle eest peawad maksma. Seda mitte ükski meil, waid ka mujal.

Maakera uued teljed

Weebruarikuu. Wihma sajab ladinal. Siin-seal näha weel waid üksikuid lumelaike. Kalossideta pole midagi peale hakata.

Kaks wanahärrat otsiwad abitult ülepääsu üheks ojakeseks Kaarli puiestee otsa kohal. Ühel õnnestub see, aga teine, kes on ilma kalossideta, pistab jalgu raputades kiruma:

„Wõtaks weel neid aastaaegu, kõik puha segi läinud! Ei ole enam korralikku suwe ega talwe, kewadet ega sügist!"

„Ei ole jah," wastab teine. „Mäletan, kus wanasti oli ikka weebruaris lund ja tuiske. Kui pistis teinekord sadama ja tuiskama, siis möllas mitu päewa, et ära mine toast wäljagi. Kui siis waikis, olid kadunud nopred metsad ja põlluaiad. Isegi madalamad majad mattis alla."

„Oli küll jah," tõendab teine. „Oleks siis olnud suusatajaid, küll oleks olnud mehine lasta. Nüüd on suuski, pole jälle lund."

„Õige jah," kinnitab kaaslane. „Tagurpidi kõik see maailma wärk... tea, kas maakera orbiidist wäljas wõi? Wõi on nabad paigast ära läinud!"

„Paigast ära, neh! Wanasti, mäletad, õpetati koolides, et maakeral on üks telg ja kaks naba, ja siis muudkui keerles selle telje ümber. Nüüd teisel mitu telge ja mitu naba."

„Kuidas mitu?"

„Kas sa pole siis kuulnud ega lugenud?

„Kus ilmakaares need uued teljed ja nabad siis on?"

„Eks wana telg on ikka wana koha peal, üks ots põhjas, teine lõunas, aga uued teljed on Berliin-Room-Tokio ja Pariis-London-Ameerika."

„Ah-ah-ah-haa, õige jah! Kuidas ta keerleb kolme teljega?!... Pole siis sugugi ime, et aastaajad on segamini!"

T. L-no.

Eesti karskusliikumine 50-a.

Eelolewal suwel (19. juunil) möödub 50 aastat sellest, kui asutati eesti esimene karskusselts „Taht" Toris. Selle sündmuse tähistamiseks korraldatakse 10.—12. juunini Tartus eesti karskusliikumise 50-aasta juubelikongress ja pidustused, kuhu on oodata ka wäliskülalisi.

—:—

Loogika

„Ema, ma olen armunud ja tahan Mariaga abielluda!"

„Aga poiss, sa oled ju selleks weel noor!"

„Ema, sa ei luba mulle midagi, läinud nädalal keeldusid sa mulle jalgratast ostmast!"

Teater

„Tagasi patu juure" Töölisteatris

Eile õhtul esietendus Töölisteatris Stefan Kiedrzynski huwitaw armastuskomöödia „Tagasi patu juure".

See on poola silmapaistwama näitekirjaniku tüüpiderohke komöödia, kus eriti rõhku on pandud dialoogide elawusele.

„Tagasi patu juure" ei taotle mingi suure probleemi lahendamist, see-eest ta aga üsna sügawa hingeelutundmisega naeruwääristab mõndagi tawalist weidrust wäikelinna ja selle kodanike argipäewas.

Tüki esietendus õnnestus hästi.

Kinnisvarade oksjonid:

Kus, kelle poolt ja millal toimub oksjon	Kinnisvara omanik ja asukoht	hinne
Tallinna ringkonnakohtu ruumes, Tallinnas, Pärnu mnt. 7. 2. jsk. kohtupristav J. Unt. 27. veebruaril 1939. a. kell 11.	Aleksander (Aleksei) Kiris'e kinnisvara Haapsalus, Turupl. nr. 5. Kinnistu nr. 22.	Kr. 31.720.—
— do —	August Amos'e ja Rudolf Niibo maakoht Harjumaal „Jõgisoo Vesiveski nr. A. 10". Kinnistu nr. 1811.	Kr. 10.000.—
Sealsamas, 4. jsk. kohtupristav R. Serks, 27. veebruaril 1939. a. kell 11.	Artemi Tisch'i maakoht Harjumaal „nr. 60". Kinnistu nr. 3249.	Kr. 120.—
Sealsamas, Keila jsk. kohtupristav A. Kants, 27. veebruaril 1939 kell 11.	Adu Kuljus'e talumaakoht Harjumaal „Tõrvaaugo". Kinnistu nr. 1852	Kr. 3.500.—
— do —	Gustav Rohunurme maakoht Harjumaal „Pruuli nr. A. 83." Kinnistu nr. 13041.	Kr. 4000.—
— do —	August Peks'i maakoht Harjumaal „Allikoti nr. A. 28." Kinnistu nr. 11039.	Kr. 1500.—
Sealsamas, 4. jsk. kohtupristav R Serks, 28. veebruaril 1939 kell 11.	Nõva Piimaühingu „meierei krunt nr. A. 123." Kinnistu nr. 7192.	Kr. 1500.—
Sealsamas, 5. jsk. kohtupristav P. Lehto, 27. veebruaril 1939 kell 11.	Emil Eichhorn'i (Eichorn) talumaakoht Harjumaal „Ülejõe nr. 82-g." Kinnistu nr. 1157.	Kr. 3000.—
Sealsamas, 7. jsk. kohtupristav N. Ležnevsky, 27. veebruaril 1939 kell 11.	Aleksander Marjapuu maakoht Läänemaal „Kase nr. A. 30." Kinnistu nr. 8994.	Kr. 2250.—
Sealsamas, 8. jsk. kohtupristav K. Nõu, 27. veebruaril 1939 kell 11.	Kaarel (Karl) Liivi maakoht Läänemaal „Kruusamäe nr. A. 4." Kinnistu nr. 14308.	Kr. 2700.—
Sealsamas, Raasiku jsk. kohtuprist. J. Aben, 27. veebruaril 1939 kell 11.	Johannes Piibemann'i talumaakoht „Hindreko nr. 20." Kinnistu nr. 9778.	Kr. 1000.—
— do —	August Kaljuvee ½ m. o. talumaak. Harjumaal „Altvälja nr. 24." Kinnistu nr. 12836.	Kr. 350.—

Kolm päeva
kodu- ja välismaalt

Kodumaalt

Piiriwalwe sai mootorsaani

Kolmapäewal toimus Ülemiste järwel piiriwalwele ehitatud uue mootorsaani proowimine. Mootorsaan on ehitatud nende summadega, mis rahwas annetas piiriwalwele selleks otstarbeks.

Mootorsaani proowimise ja wastuwõtmise juures wiibisid ka siseminister R. Weermaa ja piiriwalwe ülem kindral A. Kurwits, kes tegid koos wastuwõtukomisjoni liikmetega Ülemiste järwel kaasa pikema proowisõidu.

Suri riigikohtunik

Kolmapäewa õhtul suri Tallinnas Hariduse tän. teel koju südamerabandusse kauaaegne riigikohtunik Martin Taewere, 59 aasta wanuses.

Osteti suurem kaubalaew

Tallinna saabus teade, et „Tallinna Laewaühisuse" direktor O. Toomara on neil päewil Inglismaalt ostnud ühe 8200-tonnise kaubalaewa. Alul oli kõne all ühe wäiksema 2000-tonnise kaubalaewa ostmine, kuid selle ost jäi pooleli ja siiduti siis uue suurema otsimisele, mida laewaühisus juba ammu ihaldas.

Maailma parim naislendur Tallinnas

Neljapäewa lõuna ajal saabus aurik „Oihonna'l" Soomest Tallinna miss Jean Batten, praegune parim naislendur maailmas, kes sai kuulsaks oma pikkade ükslendudega Inglismaalt Austraaliasse ja Inglismaalt Uus-Meremaale. Eile õhtul pidas miss Tallinnas loengu, mis korraldati Eesti-Inglise kultuurühingu poolt.

Pühitseti Leedu aastapäewa

Kogu Eesti pühitses neljapäewal Leedu wabariigi 21. aastapäewa. Naaberriigi aastapäewa puhul oli kogu Tallinn lipuehtes, kuna üle maa korraldati koolides wastawasisulisi aktusi. Wabariigi president K. Päts saatis õnnitlustelegrammi Leedu wabariigi presidendile. Samuti saatis välisminister K. Selter walitsuse nimel õnnitlustelegrammi Leedu välisministrile.

Riigiwolikogus arutatakse eelarwet

Riigieelarwe arutamise käigus jõudis riigiwolikogu lõpule üldläbirääkimistega ja asus eelarwet arutama ning otsuseid tegema eelarwe osade kaupa. Otsuste tegemisega jõuti tulude wastuwõtmise järele kulude osas wastu wõtta wabariigi presidendi, riigiwolikogu, riiginõukogu ja peaministri kulude eelarwed. Seejuures kõneluste koguajast peaosa kulus peaministri eelarwe arutamisele.

Wälismaalt

Hispaanias jõutakse lõpule

„Evening Standard" teatab, et Hispaania president Azana olewat juba kooskutanud proklamatsiooni, milles ta tähendawat muu seas, et Hispaanias ei olewat enam mingit wabariiklikku walitsust.

Itaallased lahkuwad Hispaaniast, kui Franco seda soowib

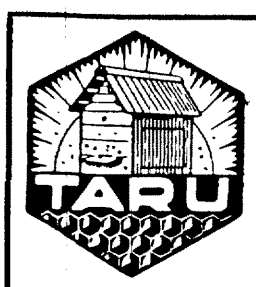
Hispaanias wõitlewad Itaalia leegionärid pöörduwad tagasi Itaaliasse niipea, kui kindral Franco on teatanud, et nende ülesanne on lõpetatud, teatab „Informazione Diplomatica" oma neljapäewases numbris.

Ungari uus walitsus

Krahw Paul Teleky on moodustanud uue walitsuse. Haridusministriks on endine haridusminister Homan. Teised walitsusliikmed on endised.

Kõik sakslased riigitöödele

Kolmapäewal awaldati Berliinis dekreet, mille järele wõidakse kutsuda tööle kõiki sakslasi ja ka kõiki Saksamaal elawaid wälismaalasi, kui riiklikult tähtsate ülesannete teostamine ähwardab nurjuda töökäte puuduse pärast.

Külastage

„TARU"

meeladu

Aia tänav 5-a, telefon 433-06

„Taru" väärtmesi on analüüsitud — võltsimata ja puhas. Haigetele ja asjaarmastajatele mee- erisordid.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Pildil **Aleksander Tõnisson**, kellele kuuluw ettewõte A. Tõnisson ja Ko pühitses 15. skp. oma 25-a. tegewuse juubelit. Nagu meie eelmises lehes toodud kirjeldusest nähtub, alustas tööstus oma tegewust wõrdlemisi kitsastes oludes ja mitte just heal ajal. Sellele waatamata on A. Tõnisson suutnud tööstuse wiia meie teiste sellelaadsete eelkäijate ja praegu wõib A. Tõnisson ja Ko pidada end suuremaks ehitustöösturiks Eestis.

Meie toimetuse eelkäijal oli wõimalus kaasa teha tutwumisretke firma töösturi ja selle osakondades. Rüütli tän. asuwas nn. administratiiw- wõi laduhoones wäärib eriti märkimist ostjaskonna jaoks sisustatud müügisaal, kus ostjal oma silmaga on wõimalus näha, kuidas näewad wälja wannituba, klosett, pesemisseadeldis jne., kui need on paigutatud elamusse.

Siinsoni tän. paiknewas kolmes töösturshoones wõis märgata, et töösturi sihiks on wõimalikult kõik walmistada kodumaal. Mitmesugused elamute juures wajalikud esemed, mis warem toodi wälismaalt, walmistatakse nüüd kodumaal, kusjuures sageli wajatakse ainult wälismaa artikli mudelit. See on eriti terwitataw meie rahwamajanduse huwides.

Varjendite sisseseadmisest
uutesse ja ümberehitatavaisse ehitusisse

Kpt. J. Jalak, „Õhu- ja gaasikaitse".

Kodanliku õhukaitse (KÕ) üldkawa (RT 1938, 54, 508) § 6. alusel tuleb uute tulekindlast materjalist elamute püstitamisel, milles on kokku wähemalt 25 elutuba wõi äri- ja ettewõtteruumi, näha ette warjend wõi gaasikindel ruum.

Tähendatud nõuded tulewad arwatawasti täitmisele juba lähemas tulewikus; seepärast on huwitaw jälgida warjendite ehitamist neis riiges, kus kodanliku õhukaitse korraldus on teostunud juba warem, et seega omandada wajalikke õpiseid sel alal.

Olgu waadeldud siinkohal mõningaid andmeid, mis leidub saksa kirjanduses warjendite kohta.

Warjendite ehitamine uute hoonete püstitamisega üheaegselt nõuab 3—5% üldehituskuludest ja on üldiselt odawam kui selle ehitamine juba walmis-olewasse hoonesse. Õhurünnakute puhul peawad warjendis wiibijad olema kaitstud wähemate lõhkepommide, eriti aga plahwatusel tekkiwa õhusurwe, õhuneelu, pommikildude, hooneruusude ja keemiliste ründeainete wastu.

Hoonete alla ehitatud warjendi lagi peab taluma hoone warisemisel tekkiwat rusude koormust ja tukkumisjõudu. Seepärast omistatakse peatähtsus eriti warjendi lagede wastupidawusele. Lagede ehitamisel on seatud üles järgmised nõuded: kui hooned on kuni 2-kordsed, peab warjendi lagi wastu pidama 1000 kg/m² koormusele; kuni 4- wõi rohkemakordse hoone kohta on need arwud wastawalt 1500 ja 2500 kg/m².

Säärase koormuse talumiseks ehitatakse warjendi lagi raudbetoonist. Wõib ehitada ka raudkonstruktsioonita lagesid. Need wõiwad olla kas betoon- wõi müürwõlwid, mis tuetuwad sammastele wõi wõõkaartele wõi need on lamedad seenlaed.

Wõlwitud lagede puhul on eelistatawad klooster- wõi kaarwõlwid kõrgema kumerusega, et kandealusmüür asjata ei läheks tugewaks ning kalliks. Samal põhjusel tuleb walida wõimalikult wäiksem kaare kandekaugus.

Ka seinte ehitusmaterjaliga ei tohi olla kokkuhoidlik, waid tuleb tarwitada esimest sorti ehituskiwe (telliskiwe); sideaineks — tsementi wõi lupja. Kui seinad ulatuwad kuni 1 m üle pinnase, peawad ümbritsewad seinad olema wähemalt 38 sm paksused; ulatuwad need aga üle meetri, siis wähemalt 51 sm paksused. Warjendi siseseinte paksus peab olema wähemalt 38 sm.

Wõlwlagede juures peawad seinad taluma ka siis ristloodset tõuget, kui need hoone warisemisel kaotawad oma kasuliku koormuse. Ei tohi teha ristloodseid isoleerimisi papi abil, waid siin tuleb tarwitada müüri sideainesse segatawaid isoleeraineid.

Warjend peab koosnema järgmisist ruumest:

1. Eesruum. Wähemate warjendite juures (kuni 20 inimesele) eesruumi põrandapind on minimaalselt 3 m², suuremate warjendite juures minim. 5 m², kusjuures laius olgu minim. 1,5 m. Kuna eesruume tawaliselt kunstlikult ei õhustata, siis ruumi kõrgus peab olema wähemalt 2,5 m, et wõimaldada õhu pooleist wähemalt nelja inimese seeswiibimist. Seinad wõõbatagu pesemiskindla ainega.

Nõue wesiwarustuse olemasolu kohta eesruumis on jäetud nähtawasti üles seadmata kulude säästmise mõttes.

2. Üldruum. See ruum peab olema eraldatud otsesest wälisõhust, s. o. peab olema õhukindel. Kuna õhukindlalt suletud ruumis õhuhulga küsimus on seeswiibijate eluküsimuseks, peab olema üldruumes, kus puudub kunstlik õhuwahetus, iga inimese kohta wähemalt 3 m³ õhku. On aga ruum warustatud kunstliku õhuwahetusseadmega, piirdub see norm 1 m³ igale inimesele. Tingimuseks jääb weel, et seejuures põrandapinda peab olema iga inimese kohta wähemalt 0,6 m². Et ruumide kõrgus on tawaliselt suurem kui inimkõrgune — 180 sm, siis 0,6 m²-ilise põrandapinna juures inimesele on õhuküsimus lahendatud, ja õhku on (0,6×1,8=)1,08 m³.

Warjendeid õhumahutusega à m³ inimese kohta tuleb ehitada ainult sinna, kus neid ruume rahuajal kasutatakse muuks otstarbeks, näit., keldrina jne. Nimetatud ruumesse hiljem peab wõimalduma kunstliku õhuwahetuse sisseseadmine. Need warjendid, mis kohe warustatakse kunstliku õhuwahetusseadmega, ehitatagu kasulikkuse mõttes 1 m³-ilise õhuhulgaga ühele inimesele.

Õhuwahetusseadmeid ehitatakse tawaliselt 12, 25, 50, ja 100 ja 200 inimese tarwis ja neid seatakse üles enamasti kas seinte äärde wõi sammaste lähedale. Õhk peab walguma kogu ruumi.

Peale peasissekäigu warjendil peab olema weel tagawara-wäljapääs (hädakorral wõib olla ka aken), kusjuures wiimane peab peasissekäigust olema wõimalikult kaugemal. Aknaid ei tohi ehitada rohkem kui hädawajalik. Warjendi seinad olgu lubjatud, ukse ja akna katted — gaasikindlad. Üldiselt aitab ukse suuruseks 0,75×1,75 m. Müüri awause mõõted hiljem pandawale uksele on 0,78×1,82 m. Ukseraamid tuleb wõõbata sitke tihendusainega.

Käimla. See peab olema sissepääsuga üldruumist. Seinte paksus wõib olla mitmesugune, kuid nad olgu lõhnakindlad. On soowitaw, et igal käimlal oleks eesruum. Käimla ja selle eesruumi suuruseks kokku 0,70×0,80 piisab. Wähemais warjendeis olgu iga 20 inimese kohta üks käimla; suuremais warjendeis wõib olla üks käimla iga 30 inimese kohta.

Käimlal on kõige kohasemaks automaatselt töötaw lõhna kaotawa kuiwaine (turbapuru) pealeriputamisseade.

Warjendi esialgsel projektimisel määrab inimeste arw warjendi suuruse. Igale inimesele olgu jäetud istekoht, suurusega 60×50 sm. ja niisama suur ruum jäetagu istumise koha ette wabaks. Seega iga inimese kohta olgu põrandapinda 0,06×1,00 m (0,6 m²). Warjendi laiuse määrab wastastikku istuwate isikute arw; pikkus oleneb kõrwuti istuwate inimeste arwust + käimla ja ruum õhuuuenduse seadmele.

A.-S. A. M. Luther

korraldab 18.—25. veebr. börsisaalis oma tööstuse toodete näituse. Teeme ringkäigu näituse ruumes. Sissekäigu juure suure saali on paigutatud foto-montaaž töölistest, milline selgitab sotsiaal- ja sanitaarolusid käitises. Edasi on tabel vabriku toodangust, müügist, ekspordist jne. Sellele järgneb vineeresemete väljapanek: toolid, pingid, lauad jne. Siis kombinatsioonmööblid. Nende juures ka mudelid kombinatsioon-mööbleist. Standard-mööblid, nagu neid hakatakse tarvitama riigiasutustes, moodustavad omaette osakonna.

Majaomanikke peaks huvitama väljapanek ustest, millised on valmistatud alates kasest kuni mahagonini. Sellele järgnevad moodsad kabineti-sisustused. Uudisena on esitatud suureruuduline parkett ja paneel.

Projektsioon-bürood kujutavas nurgas asub elukorterit kujutav mudel täieliku sisustusega — miniatuuris. Rahvusstiilis mööbliga sisustatud talutuba ja lastetuba iga seltsi mänguasjadega on paigutatud väljapanekute lõppu.

Siis on veel esitatud eksportkaubad pakendeis. Piltiku ülevaate suurkäitise töö täpsusest annavad igasugused vineerplaadid, eriti aga vineerplaadid lennukite ehitamiseks — paksusega 0,3 mm, millised koosnevad 3 kihist vineerist ja 2 kihist liimist.

Raadio

Pühapäeval, 19. veebruaril. 8.00 Äratusmäng. Võimlemine. 8.20 Põllutöökoja kultuurtehnika- ja maamõõdu-talituse abijuhataja August Raudsepp: Maakorralduse päevaküsimusi. 8.40 Põllumajanduslikud teated. Õige aeg. Ilmateade. 8.45 Hommikukontsert. (Hlp.). 10.00 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Eesti apostliku õigeusu Toompea Aleksandri katedraalist. Metropoliit Aleksander, ülempreestrid N. Päts ja A. Angerjas ning ülemdiakon B. Orav. Esinduskoor. Tartu: Jumalateenistus Pauluse kirikust. Õp. H. Haamer. 12.00 Mozarti-kontsert. (Hpl.). 13.00 Mõtisklushetk. 13.10 Künneke laule. (Hpl.). 13.35 „Maailm mälestusis", lehekülgi memuaarides. 14.00—15.00 Lõunamuusika. (Meie uudisheliplaadid). 16.50 Teated ja reklaam. 17.00 Lemmikhelindite-kontsert (V). 18.10 Teatrisaade. 18.30 Eesti laule. Made Päts (sopran). 18.50 Päevauudised. 19.00 Õige aeg. Teated. 19.05 Vanu toredaid tantsulugusid. (Hpl.). 19.50 „Kamraadide esimene vemp", peatükk Jules Romains'i romaanist „Kamraadid". Loeb Juhan Tõnepa. 20.20 Vastlameeleoluline kontsert. 22.00 Õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 22.15—23.00 Tantsumuusika „Sinimandriast" — „Ret Hot Ramblers". (Tartust).

Nõmme K. L. S. 15.00 heliplaate. 15.30 Linnapea L. Ojaveski loeng. 15.45 De Curtise laule — esitab linnar Solvi (tenor). 16.00 Heliplaate ja teateid.

Esmaspäeval, 20. veebruaril. 7.00 Äratusmäng. Võimlemine. 7.20 Õige aeg. Ilmateade. Päevauudised. 7.35 Hommikukontsert. (Heliplaadid). 8.15 Hommikupalvus — õp. mag. L. Teder. (Jaani kirikust). 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 11.00—11.40 Kooliraadio. Julius Kuperjanov. Kuuldepilte Vabadussõjast ja selle sangareist. Koostanud Albert Kivikas. 16.50 Teated ja reklaam. 17.00 Muusikaline jalutuskäik. (Helipl.). 17.40 Ülevaade Soome oludest viimasel veerandaastal. 18.00 Salme Lang: Ühistegelike naisringide tegevusest. (Kodumajanduskoja loeng). 18.20 Akordeoniorkester mängib. (Meie uudisheliplaadid). 18.40 Päevauudised. 19.00 Õige aeg. Teated. 19.10 Viis minutit tervisele — dr. med. M. Kask (Tartust). 19.15 Eesti klaverimuusika. Violetta Falk. 19.40 Raadiovestlus — RR direktor ins. F. Olbrei. 20.00 Malepartii RR-raadiokuulajad algab! 20.10 Corso-trio kontsert. 20.40 Rihard Antik: Eesti raamatutoodang 1938. a. (ERM loeng, Tartust). 21.00 Soome muusika. RR orkester. 22.00 Õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 22.10 Kreutzvaldist tänapäevani. Igor Severjanin annab läbilõike eesti luulest saja aasta kestes. (Vene keeles). 22.40—23.00 Tšaikovski: Serenaad keelpilliorkestrile, op. 48.

Teisipäeval, 21. veebruaril. 7.00 Äratusmäng. Võimlemine. 7.20 Õige aeg. Ilmateade. Päevauudised. 7.35 Hommikukontsert. (Heliplaadid). 8.15 Hommikupalvus — õp. H. J. Karm (Jaani kirikust). 8.35 Perenaistele. 8.40 Turuteated. 16.50 Teated ja reklaam. 17.00 Rich. Straussi helitöid (Hpl.). 17.30 Dr. Marie Kleitsmann: Naise tööst ja tervisest. (ETM loeng, Tartust). 17.50 Muinasmaal. (Hpl.). 18.10 „Hõissa, meil on vastlad!" Vastlapäeva-jutte ja -laule. (Lastele). 18.40 Päevauudised. 19.00 Õige aeg. Teated. 19.10 Suusakursus (III). 19.25 Puhkpilli-solistide kontsert. 20.20 Naistepüha. Elupilt setu külast — Paul Härm. 20.50 Kerge ajaviitemuusika. RR orkester. 21.50 Kirjanduslikud uudised. 22.00 Õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 22.10 César Franck kontsert. 23.00—23.10 Esperantokeelne nädalakroonika.

Tallinna kirikud

Piiskoplik Toomkogudus, Toomkirik.

Pühapäeval, 19. veebr., kell 10 homm. jumalateenistus. Õpet. K. Saarse. Laululehed 1938. a. aruandega. Kell 11.15 lastejumalateenistus Toomkog. toas. Lastelauluraamat. Kolmapäeval, 22. veebr., kell 7 õhtul piiblitund Toomkog. toas. Õpet. K. Saarse.

Kaarli kirik.

Pühapäeval, 19. veebruaril, kell 10 h. jumalateenistus pihti ja armulauaga. Õpet. A. Soomre ja õp. Bluum. Lauluraamat. Pühap., 19. veebr., kell 6 õht. Noorte Koonduse jumalateenistus. Baritonisoolo. Laululehed. Õp. P. V. Koppel.

Jaani kirik.

Pühap., 19. veebruaril, kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga, õpet. A. Taheväli. Kell 3 lastejumalateenistus, õpet. B. Hasselblatt.

Püha-Vaimu kirik.

Pühapäeval, 19. veebruaril, kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Kell 1 lastejumalateenistus, õp. T. Tallmeister.

Pauluse kogudus, Toomkirikus.

Pühapäeval, 19. veebr., kell 12 päeval jumalateenistus, praost H. Põld. Misjonipüha puhul tarvitusel laululehed. Kell 11 h. koguduse majas, Kreutzvaldi tän. 23, pühapäevakool.

Õhtukogudus „Emmaus", Toomkirikus.

Pühap., 19. veebr., kell 6 õht. jumalateenistus. Õp. P. Kuusik. Soololaulud.

Toompea Aleksandri katedraal.

Laupäeval kell 18 õhtuteenistus, ülempreester A. Angerjas. Pühap. kell 9.30 piht, kell 10 liturgia. Mitropoliit Aleksander koos katedraali vaimulikega.

Issanda-Muutmise peakirik.

Laupäeval, 18. veebr., õhtune jumalateenistus kl. 6. Pühapäeval, 19. veebr., liturgia armulauaga kell 10 homm., piht kell 9.30; teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Kella 4—6-ni koguduse saalis noorteringi tunnid. Kell ½7 õht. koguduse saalis palvetund vaimuliku kõnega.

Seltsiliikmeile tasuta

juriidiline nõuanne on iga päev kella 1—2 ja ehitustehniline 12—1 (välja arvatud laupäev) Tallinna Majaomanikkude Seltsi büroos, Harju tän. 45, teisel korral.

Seltsi büroos on saadaval odavahinnalised üürikviitungiraamatud, palgaraamatud, majakodukorrad jne.

Bürootundidel, kella 9—3, võetakse vastu liikmemaksu, „Pealinna Teataja" tellimisi, liikmeksastumise sooviavaldusi ja korterikuulutusi ülespanekuks vastavatesse kastidesse, hinnaga 50 senti.

Vastutav peatoimetaja: **R. Viederfeldt.**
Väljaandja Tallinna Majaomanikkude Selts

Tallinna Majaomanikkude Pank Ü/P

Tallinn, Harju 45 (Vabadusväljaku nurgal)

Sularaha ja kassatagavarad Kr. 4.000.000.—
Laenud . . . . . Kr. 9.000.000.—
Hoiusummad . . . . . Kr. 15.000.000.—
Arveteseis . . . . . Kr. 17.000.000.—

Välisraha ost-müük **Seifide üürimine**

Ligi 2 aastak mmet vajab ta hoolitsevat ja toetavat kätt. See on pikk aeg. Missuguseks kujuneb lapse tulevik, kui isa elutee peaks varem lõppema?...

Parim, mida isa oma lapse kasuks võib teha, on võtta küllaldane elukindlustus

„EEKS-MAJAS"

Kas teate, et

eesti vanem ajakiri

„KODU"

algas 20-dat aastakäiku?

„Kodu" ilmub käesolevast aastast alates suurendatud kujul.
„Kodu" eriti valitud sisu rahuldab iga lugejat.
„Kodu" ei tohi puududa ühestki jutusõprade perekonnast.

Jälgige „KODU" romaane
Nõudke „KODU" proovinumbreid!

Plekitööstus I. HAITOV

Tallinn, S. Pääsukese 3 Telef. 305-39

Vihmaveetorud, rennid, korstnakaped, plekkahjud, igasugused pleki- ja vasetööd

Katuste katmine ja parandus

Soodsad maksutingimused

Korteripakkumised

Nelgi 3—1, Paldiski mnt. pritsimaja taga. 3 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi ja klosett kort., üldvann.

Müürivahe 25, I kord. Büroo-, lao- või äriruum välja üürida. Ruumi näitab H. Kingo, Valli 4—13.

Teat. Tondi 21—5. 2 tuba, köök, aed, I kord, petroli valg., vesi ja klosett õues, üür Kr. 25. Näha kl. 7—8 õht.

Kaasani 6—1. 2 tuba pliidiga, elekter, vesi kort., klosett väljas. Kas üürile või kojamehele.

Soo 4—1. 2 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi ja klosett kort.

Endla 1, küsida juuksetööstusest. 1 tuba köögiga, I kord, elekter, vesi ja klosett kort, üür 18 kr.

Kauba 11—2. 1 tuba köögiga, I kord, elekter, vesi ja klosett kort.

Telliskivi 50-b—2 majah. 2 tuba, köök, esik, II kord, elekter, vesi ja klosett kort., vannituba.

Pallasti 7—8. 1 tuba pliidiga, I kord, petroli valg., vesi pesuk., klosett kojas, omaette sissekäik, ühes talliruumidega või ilma.

Metalli 24-a—1. 2 tuba pliidiga, I kord, elekter, vesi väljas, klosett kojas.

Türnpu 3—2. 2 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi ja klosett kort., üldvann, väikesele intellig. perekonnale.

Kivimurru 21—2. 1 tuba, köök, esik, II kord, elekter, vesi ja klosett kort.

Reimanni 37—1 Veskis. 1 tuba, köök, II kord, elekter, vesi ja klosett kojas, üür Kr. 25.

Katusepapi 29—2. 1 tuba pliidiga, keldrikord, petroli valg., vesi ja klosett õues.

Poska 11—3, 2 sissekäiku, 4 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi ja klosett kort., üür Kr. 52.

Üksikud toad

Tartu 6—4. Korralik, mittesuitsetaja noormees võib saada kaasüüriliseks koha üksiku juure.

Toompuiestee 30—2, tulla kl. 9—4. Hästi möbl. tuba, erasissekäiguga, (elekter, vann, teenimine) kohe ära anda ühele või kahele härrale.

Endla 1—3. Tuba välja anda üksikule. 25 kr. kuus. Näha kl. 4—6.

Sõle 10—1. Uues mugavustega majas ära anda ilus, erasissek. tuba, mööbliga ehk ilma, korralikule karskele härrale. Näha peale kl. 18.

Tartu m. 87—5. Väike tuba ära anda kahele kindlas teenistuses käijale isikule.

Teateid saab Paldiski 16, puuviljakauplusest. Ilus mööbliga, erasissek. tuba Vanni tarvitusega ära anda.

Koidula 14—8. Antakse üürile kuu- ja päevaviisi möbleeritud tuba, köögi tarvitamiseta. On võimalik pansion. Telefon, vann, aed.

Kentmanni 17—1. Mööblita tuba korralikule härrale ära anda, soovik. ka vann tarvitada. Näha kl. 1—7 p.l.

Õnne 4—3 (Magasini t. viimane omnibuse peatus). Ilus päikesepoolne möbleeritud tuba, erasissek.

Kanarbiku 8—10. Vähese mööbliga tuba välja üürida noormehele.

Viru 5. Kaks tuba, keskküttega, paraaduks, sobiv kontoriks. Küsida Viru 5—4. Tel. 436—24.

Õuna 7—8 hoovis kivimajas. Kaasüüriliseks võib tulla meester. ühes täielise ülalpidamisega.

Kaupmehe 31—2. Möbl. tuba, päikesep., 2 aknaga, välja üürida. Üür Kr. 22.

Kuu 4—1. Väike möbl. tuba uues majas intellig. meesisikule ära anda. Küsida kl. 4—8 p. l.

Kivi 1—13. Kaasüüriline-meesterahvas võib tulla.

Tatari 15—8. Suur, valge hästi möbleerit. tuba intelligent härrale ära anda. Kr. 30.

Veerenni 33—6. Tuba välja üürida (mööbliga või ilma).

Lennuki 24—4. Korterikaaslaseks võib tulla üksiku naister, juure korralik naisterahvas.

Koidu 110—8. Vajaliku mööbliga, ilus tuba uues majas. Omaette sissekäik.

Pärnu 32—6. Väike, erasissekäiguga tuba välja üürida ühes köögi tarvitusega kindlas teenistuses isikule.

Narva mnt. 21—4. Väike omaette möbleeritud tuba ära anda kindlas ametis isikule.

Õuna 1—10. Tuba köögi tarvitamisega ära anda. Kuiv ja soe.

Reimanni 21—8. Möbl. tuba ära anda korralikule isikule.

Korteriotsimised

Kaks ametiskäijat õde soovivad väikest

korterit

tuba pliidiga ehk vaheseinaga. Teated slt. „265" all.

Kindlas teenistuses lasteta abielupaar vajab

korterit

tuba köögi ja esikuga või vaheseinaga tuba. Aadress Veerenni t. 23—1 A. Kotkas ehk slt. „Nr. 266".

Kõrgem riigiametnik vajab 3.-toalist

korterit

Teatada s. l. t. või telef. 420-53. „Agronoom".

Trükitud „EDU" trükikojas, Vene tän. 16, Tallinnas 1939. a.